

ral csak találkozott, az mind megkérdezte től, hogy mi baja s miért száll olyan szédelegve?

— Jaj pajtás — így válaszolt a kis Katicabogár mindenkinek — az a bajom, hogy kértére a szemébe mondtam az igazságot annak, aki egy fuvással koldússá teheti az olyan kis bogarakat, amelyenek mi vagyunk! *(Bartóky József.)*

A hazugság . . .

Az emberi nyelv első nagy bűne: a hazugság. Napoleon egyik híres államférfia mondotta: Az emberek annyit hazudnak, hogyha minden hamis szavuk egy tégladarabbá válna, fel lehetne velük építeni az évigérő Babel-tornyot.

A mai világ különösen tele van hazugsággal és ámtítással. Az emberek hazudnak és azt mondják, csak tréfa volt az egész. Hazudnak, hogy kivágják magukat a hinárból. Hazudnak szokásból és ezt azzal próbálják menteni, hogy ez — „fogás”. Hazudnak, mikor a vizet kinevezik bornak, a keményítőt tejfelnek, hazudnak a bálteremben, az iskolában, bölesőtől a sírig.

A hazugságnak vannak művészi válfajai és szakértői. Például a torzító hangszórók, a nagyítás, a hamis beállítás művészei, akik a parányi igazat, ami van a dologban, úgy felvizezik, hogy semmi sem marad belőle. Aztán a könnyen általánosítók. Egyből ítélnék meg valamennyit. Pedig ha valaki savanyú almába harapott, mondhatja-e, hogy minden alma savanyú?

Azután itt vannak a hízeltők, a képmutatók, a gyalázkodók és a megszólók! S ami mindezeknél még nagyobb bűn: a rágalmazók!

Vigyázz a nyelvedre!

(Perlaky: A mai élet művészete.)

Szólj igazat!

A számadó lefeküdt a subájára, felkönyökölve pipázott egy kicsit, azután elaludt.

A bojtár mikor észrevette, hogy a számadó hortyog, jó maga is lefeküdt és ő is elaludt.

A Puli mikor látta, hogy mind a két gazdája alszik, elvetette magát a fűvön és ő is elaludt.

Jó ideig aludtak így mind a hárman. Legelőbb megmozdult a bojtár. A Puli ezt mindjárt észrevette, egy-kettőre talpraugrott, elkezdett lihegni, kiöltötte a nyelvét s mintha terelés közben megütötte volna az egyik lábát, három lábon a bojtár felé bicegett.

No — gondolta magában a bojtár — a Puli nem aludt, jól vigyázott, még meg is ütötte a lábát terelés közben, — adok hát neki egy falaf kenyeret!

Adott is!

Eppen akkor ébredt föl a számadó s látta, hogy a bojtár emmi ad a lihegő Pulinak.

No — gondolta — ezeknek amíg én aludtam, sok szaladgálása lehetett a tereléssel, adok hát a bojtárnak egy pipa dohányt!

Adott is!

Alighogy a bojtár megtölte a pipáját, megjött a faluból a gazda.

No — gondolta a gazda, — derék egy ember ez az én számadóm, mindig ébren találok, adok hát neki egy szivart!

Adott is!

A Szamár, aki az egész dolgot elejétől kezdve látta, azt gondolta magában, hogyha ő megmondja a valóságot, a gazda majd igen-igen meg fogja jutalmazni az igazmondásért. Elkialtotta magát nagy hangosan:

— Botot a lustának, botot!

No — gondolta a gazda, — ha már a botot emlegeted, majd adok én neked a füled közé!

Adott is!

(Bartók József.)

Az igazlelkűség.

Napjainkban egyre többen akadnak, akik minden különösebb lelkifurdalás nélkül folyamodnak kisebb-nagyobb mentő hazugságokhoz és pedig nemcsak akkor, mikor különösen megszorulnak, hanem bármikor is, ha ezáltal kisebbfajta zaklatástól vagy kellemetlenségtől szabadulhatnak.

Természetesen valamennyien az igazság hívei ezek mindaddig, míg kellemetlen következmények nélkül meg lehet mondani az igazat. Különösen akkor valljuk magunkat szívesen az igazmondás hívének, ha valakinek alaposan odamondhatunk; de mihelyt a szókimondó őszinteség nagy ütközéseket vagy fájdalmakat okozhat, akkor a legtöbb ember époly természetesen és szükségesnek találja a hazugságot, mint előbb az igazmondást.

Honnan van az, hogy az igazán jellemes emberek minden időben annyira utálták a hazugságot? Honnan van az, hogy Aristeide még tréfából sem akart hazudni? Igaz, úgylátszik Hamlet mélyértelmű mondása: „Légy őszinte magaddal szemben, s oly biztos, mint a nap után jó az éjtszaka, hogy másokkal szemben sem tudsz hazug lenni“. Ez a kijelentés érthetővé teszi azt, miért zavarja meg a hazugság az ember egész lelki életét. Aki hazudik, az önmagát is ámítani fogja, hogy könnyebben tudjon másokat is ámítani; öntudatlanul elidegenedik saját legjobb tudásától és lelkiismeretétől. Az is közismert dolog, hogy a hazugság egy-kettőre önámításra vezet, s ezt csak egy lépés választja el a bűnös csalástól; ebből nyilvánvaló, mikép züllesztí szét a hazudozás a lelki életet.